

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نياشت تن من مباد بدین بوم ویر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

محمد اسحاق برکت
ویرجینیا - امریکا
۱۷ جنوری ۲۰۱۰

بیانید پښتو بیاموزیم گرڼی پښتو او لغتونه (محاوره و لغات پښتو) خلورم لوست (درس چهارم)

در درس امروز پښتو حرف (ته) با فتح تا را که در اخیر ضمیر ، اسم ، فعل و صفت جا میگیرد و با (تیه) که با تای مکسور تلفظ میشود و از همدیگر هم در لفظ و هم در معنی از زمین تا آسمان فرق دارند ، به بحث میگیریم.

ته : یعنی به ، برای و در برخی موارد را.

تیه : ضمیر مفرد مخاطب یعنی تو معنی میدهد.

به این مثالها توجه فرموده طبق آن شما هم آنرا در محاوره و نوشته های خویش بکار ببرید:

۱ - **ته** - بعد از ضمائر:

- ما ته لږه ډوډۍ راوړه چې وړی یم.

به من کمی نان بیاور که گرسنه ام

درین جمله (لږ) یعنی کم یک لغت سه شکلیست:

لږ ، لږ - لږه ، لږی

همچنین لغت (وړی) یعنی گرسنه و (تږی) بمعنی تشنه لغات سه شکلی استند:

وړی ، وړی - وړی ، وړی

تږی ، تږی - تږی ، تږی

- موږ ته په سفر کې ستونځې را پېښ شوې وې

برای ما در سفر مشکلات پیش آمده بود

۲ - **ته** - بعد از اسمای مذکر:

- هغه هلک ته ووايه چې څه کوي؟ در اسم تغییر نیامده

- هغه سړي ته ووايه چې څه کوي؟ نامهای مختوم به (ی) ملینه به (ي) معروف می یابند

- هغه هلکانو(سړیو) ته ووايه ... در اخیر نامهای جمع مذکر یک (و) علاوه میشود.

۳ - **ته** - بعد از نامهای مؤنث:

- دې ښځې ته ووايه چېر ته ځي؟ (ه) اخیر اسم به (ي) مجهول بدل میشود.

- هغې نجلۍ ته څوک څه نه وايي. در اسمای مختوم به (ی) تغییر وارد نمیشود.

- دغو ښځو او نجونو ته په ټولگي کې ځای نشته. حرف اخیر تمام نامهای جمع مؤنث به حرف (و) تبدیل میشود .

۴ - **ته** - بعد از صفات:

در پښتو صفات قبل از موصوف جا میگیرند و در همچو موارد تابع دستور ذکر شده در بالا میشوند.

در اخیر میخواهم راجع به اصطلاح یا یک لغت مرکب که استعمالش بدون (ته) در محاوره ها حتی نوشته ها ناممکن است ، یاد آور شوم و آن عبارتست از:

په کاردی یا په کارده : یعنی بانیست ، باید یا ضرور است.

این اصطلاح بیشتر با ضمائر نوع دوم و اسماء استعمال میشود ، ضمائر نوع دوم اینها اند :

ما ، تا ، هیغه ، دی ، مور ، تاسو ، هغوی .

به این مثالها توجه فرمائید:

– مور ته په کار دی چې بپوزلو سره مرسته وکړو .

– تاسو ته په کار دی چې د لویانو خبره واورئ .

– احمد ته په کار ده چې خپل درسونه ښه زده کړي .

تر بل پښتو لوست پورې مو په لوی خدای سپارم.